

Zveznik

Št. 1. JUNIJ 1944

UVODNA BESEDA
NAŠE TEŽAVE
ZEIRAJMO SOVRAŽNIKOVO
TEHNIČNO GRADIVO
QTU
SPARD H III JE V PROMETU
UČIMO SE SIGNALIZACIJE
METODIČNO
IZ ŠOLE
POUČNO ZABAVNI KOTIČEK

IZDAJA TEČAJ ZA ZVEZO
OFICIRSKÉ ŠOLE GLAVNEGA
ŠTABA NOV IN POS.

U V O D N A B E S E D A

Že dolgo smo občutili potrebo po strokovnem listu, ki bi obravnaval vsa vprašanja zveze v naši vojski.

Absolventi tečaja za zvezo Oficirske šole Glav. štaba NOV in PO Slovenije, ki so v šoli dobili le najpotrebnejše osnovne pojme o zvezi in smernice za svoje delo v enotah za zvezo v naši vojski, ne smejo ostati pri tem znanju, ampak se morajo še naprej izobraževati, učiti in izpolnjevati, da bodo res postali mojstri svojega orožja. Zato je potrebno, da je tečaj za zvezo Oficirske šole Glav. štaba kot strokovni organ z njimi še nadalje v tesnem stiku ter jih dalje izpopolnjuje v znanju, ki ga v šoli niso mogli popolnoma in v celoti dobiti zaradi kratkega trajanja tečaja.

Zato smo ustanovili list, z imenom "ZVEZNIK", katerega prvo številko izdajamo. Ime lista je simboličen znak zveze med osebjem v službi zvezene naše vojske in izvora, iz katerega so črpali in bodo še črpali znanje, to je s tečajem za zvezo Oficirske šole Glav. štaba.

Namen lista je, da v dopisni obliki poučuje, uporabljajoč zato strokovno literaturo, našo in tujo, in posebno izkušnje, ki so jih naši organi za zvezo pridobili v praksi, v akcijah. Zato je želeli, da tudi vsi tovariši v službi zveze in v naši vojski in ostali starešine sodelujejo s svojimi prispevki v obliki člankov, razprav, ocen, krajših literarnih sestavkov in vprašanj iz zveze, na katera bo list odgovarjal.

Ni pa list namenjen le tovarišem iz enot za zvezo, nego mora priti v roke vsem starešinam naše vojske, da se bodo tudi oni v glavnih obrisih seznanili s to tako važno vojno službo, jo izkoristili praktično in s tem povečali moč svojih enot in naše vojske.

. Posebno je list namenjen našim komandantom, ki naj gačitajo in vse, kar se jim zdi koristno tudi proučijo, ker zveza je orožje komandantom in je vsa-ka vojaška operacija brez tega orožja nemogoča.

Le na ta način bo list dosegel svoj smoter.

Uredništvo.

ZVEZA JE OROŽJE KOMANDANTOV

NAŠE TEŽAVE

Danes lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da smo prvo in najtežjo težavo premagali. S polno pomočjo štabov, ki nam jih je uspelo prepričati o potrebi in koristi zveze, je organizacija enot za zvezo skoroda povsod končana in zadovoljivo vrši svoje delo.

Ravno ta primer pa nam mora biti šola tudi za premagovanje ostalih težav. Kako in na kakšen način nam je uspelo premagati nerazumevanje štabov za zvezo, ki je bilo ponekod zelo veliko. Ne z gostobesednostjo ali podobnimi nepravilnimi sredstvi prepričevanja, tem več s praktičnim delom. S skromnimi sredstvi ki smo jih imeli na razpolago smo ustvarili prve rezultate in ti rezultati so bili najprepričevalnejši za štabe.

Kristna inicijativa in delo so in ostanejo sredstva, ki nam bodo pomagala vedno premostiti še tako velike težave.

S tem pa, da smo premagali osnovno težavo še nismo premagali vseh težav, še vedno nam marsičesa manjka, kar bi nam lahko v veliki meri pomagalo pri izboljšanju zveze. Dva problema stojita pred nami in rešitvi teh dveh problemov moramo posvetiti največjo pozornost: pomanjkanje strokovno izšolanih kadrov in pomanjkanje gradiva.

Vodečih strokovno izšolanih kadrov nam manjka še vedno na vseh koncih. Tako stanje je posledica našega nepravilnega dela, ki nas je privedlo do nepravilnega mišljenja, da je škoda pošiljati v šolo tovariše, ki so pokazali inicijativo in požrtvovalnost, zato ker bi jih za čas šolanja težko pogrešili, a mogoče se celo v našo enoto ne bi vrnili. Ne samo

to! Iz takih razlogov smo pošiljali v šolo ljudi, ki v šolo sploh niso spadali, a posledica takega nepravilnega dela je danes pomanjkanje kadrov. To napako moramo zdraviti pri korenini. V šolo spadajo tovariši, ki so najboljše, najinicijativnejši, najpožrtvovalnejši, od katerih lahko pričakujemo največ koristi.

Trupne šole in tečaji za zvezo morajo uživati našo največjo podporo. Ne samo, da pošiljamo v šolo najboljše ljudi, temveč je nujno potrebno, da jim posredujemo tudi vse naše praktične izkušnje iz akcij, na temelju katerih bodo šole v stanju izboljšati pouk. Pošiljajmo jim zapovedi, načrte in kritike akcij, tako gradivo bo zaradi praktične preizkušnje v borbi najboljša podlaga za reševanje taktičnih nalog v šoli.

Šele če bomo mi storili za šolo vse, kar je v naši moči, bomo lahko tudi od nje vse zahtevali, šele na tak način bomo vprašanje kadrov lahko zadovoljivo rešili.

Drug težak problem je gradivo, ki ga še vedno primanjkuje. To pomanjkanje ni posledica stvarnih prilik, temveč samo posledica našega pomanjkljivega dela. Opozoril bi samo na par dejstev, ki nam to jasno kažejo. Predvsem nismo znali borcem vcepiti ljubezni do gradiva, za katerega so dali naši tovariši kri in življenje. Zaradi nepazljivosti, nemarnosti, lahko bi rekli lahkoumnosti naših borcev je propadlo in še propada ogromno dragocenega gradiva in to gradivo, ki ga že imamo kakor tudi gradiva, ki nam pada v roke kot vojni plen. Gradivo, ki ga naše enote že posedujejo je treba skrbno čuvati in ukreniti najpotrebnejše za njegovo ohranitev ter izvesti dosledno osebno odgovornost posameznikov za tisti del gradiva, ki jim je zaupan. Pri vsaki akciji je treba postaviti odgovor-

ne tovariše, ki bodo skrbeli, da se gradivo, ki bi nam padlo v roke kot vojni plen ne poškoduje, temveč strokovnjaško zbere in spravi na varno. Uspeh bo popoln šele tedaj, ko bomo borce prepričali, da so sredstva zveze naši NOV prav tako potrebna kot orožje in municija.

Od naših delavnic zahtevamo čudeže, zahtevamo vse mogoče in nemogoče, pri tem pa se ne izprašamo to, ali smo s svoje strani izvršili vse, da omogočimo našim delavnicam delovanje in potrebni razvoj. Delavnicam je potrebno strokovno osebje, ki ga delavnice same težko najdejo, mi pa vemo za strokovne sposobne tovariše, pa nam ^{ne} pride na misel, da bi jih po lastni iniciativi dali na razpolago delavnicam in jih o tem obvestili. Delavnicam je potrebno gradivo, sestavni in rezervni deli, surovine in orodje, ker samo na ta način lahko izvrše svojo nalogo. Mnogo je takega gradiva na terenu, kjer brez vrednosti propada. Zbirajmo načrtno tako gradivo in ga postavljajmo delavnicam. Z vsakim najmanjšim delom se bodo delavnice prej ali slej okoristile.

Vse, prav vse, kar diši po zvezah v celoti ali po delih, je treba dostaviti delavnicam, pri tem pa skrbeti, da se pri transportu čimmanj uniči, pokvari ali zgubi. Če bomo vse to izvršili, bomo šele upravičeni, da od naših delavnic zahtevamo kar zmorejo.

To so naše osnovne težave. Kakor smo z našim pravilnim delom znali odstraniti prvo, bomo lahko odstranili in premostili tudi druge v najkrajšem času. Pri tem pa nas mora voditi zavest odgovornosti, ki jo nosimo pred narodom in želje, da z našim delom čim več koristimo naši NOV in ji pomagamo do čim večjih uspehov.

ZBIRAJMO SOVRAŽNIKOVO TEHNIČNO GRADIVO

V nasprotju z vsemi ostalimi vojskami, si mora naša vojska pridobivati orožje in vojno gradivo izključno pri sovražniku. Skoro vse orožje, s katerim se borimo, smo zaplenili sovražniku. Brez njega se ne bi mogli bojevati. Važnosti tega načina pridobivanja orožja se je naša vojska zavedala od vsega začetka in mu posvetila vso pozornost tako pri sami zasnovi akcij kot pri njihovi izvedbi. Danes se je naša vojska tako razvila, da potrebuje poleg orožja še obilo drugega tehničnega gradiva. Zlasti moramo tu poudariti potrebo po tehničnih sredstvih zveze, ki jih nujno potrebujemo, pa jih sami ne moremo izdelovati ali vsaj ne v zadostni količini. Zato si moramo tudi tehnično gradivo pridobiti od sovražnika.

Kot pri zvezi se je tudi zbiranje tehničnega gradiva doslej posvečala premajhna pozornost. Po uspehi akciji se navadno pobere orožje, hrana in obleka, ostalo pa se pusti ali uniči. Uničili smo že mnogo avtomobilov, kamionov, vlakov in tankov, toda le redko smo iz njih pobrali dragoceno tehnično gradivo. Naj navedemo le najvažnejše naprave, kjer lahko najdemo koristno gradivo:

Radijske postaje so montirane skoro v vseh tankih. Viri električne energije, ena najvažnejših potrebščin v moderni zvezni službi t. j. akumulatorje in diname se nahajajo v vseh motornih vozilih.

Orodje, prva potreba vseh naših delavnic se nahaja pri vseh motornih vozilih.

V letalih, ki v zadnjem času prisilno pristajajo ali se zrušijo na ozemlju, ki ga kontrolira naša vojska, imajo poleg radijske postaje, akumulatorjev in dinam tudi celo vrsto

merilnih instrumentov, stiskal, kabla in druga ga uporabljivega gradiva.

Poleg naštetih predmetov, ki so potrebni zvezi, pa je še mnogo več takih, ki se daje s pridom tudi drugje uporabiti. n. pr. olje v avtomobilih, tankih, lokomotivah je uporabno za mazanje orožja, posebno pa za mazanje strojev v zaledju, zlasti v električnih centralah. Za loge olja so jsko majhne, dobimo ga pa lahko samo pri sovražniku.

Ležaji vseh vrst so potrebni v delavnicah. Tudi sama bela kovina v ležajih je uporabna.

Baker v različnih oblikah se dobi zlasti na lokomotivah. Potrebujemo ga za izdelavo modre galice in v usnjarski obrti.

Poleg navedenega se lahko koristno upora bi še najrazličnejše drugo gradivo: usnje na sedežih, gume, razne izolacije, merilne naprave (instrumenti), steklo, žarnice, žice, plinske svetilke v železniških vagonih itd.

Večji del teh dragocenosti se je doslej uničeval. Tega ne smemo več dopustiti. Zbiranje zaplenjenega gradiva moramo urediti tako, da se bomo okoristili z vsem, kar smo drago plačali s krvjo! Ne zadostuje, da se izdajo odredbe in navodila v tem smislu, delo je treba organizirati. Sovražnik je naš dobavitelj, prevzemati, transportirati in uporabljati pri dobljeno gradivo pa je naša naloga.

Največ napak se napravi zaradi nepoznavanja gradiva in njegove uporabljivosti. Zato bi bilo treba v podoficirskih šolah uvesti posebni tečaj za zbiralce materijala. V njih bi se nekateri borci naučili spoznavati kaj je uporabno, kaj posebno potrebujemo, kje se ta material v vozilih ali v zavzetih postojankah nahaja, kako posamezne dele demontiramo (odstranimo) ne da bi se poškodovali, kako in kam jih moramo transportirati, da bodo prišli v prave roke nepoškodovani.

Vsaka zmaga nas mora tudi materialno okoristiti. V bodoče naj se ne glase več bataljonska in brigadna poročila samo: "Uničen je bil sovražnikov tank", ampak: "Uničen je bil sovražnikov tank; iz zaplenjenega materiala je bila vzpostavljena nova radijska zveza, štab bataljona si je uredil optično zvezo s štabom brigade s pomočjo zaplenjenega reflektorja in akumulatorja, štab brigade je dobil električno razsvetljavo z uporabo zaplenjene diname, zaboje orodja in gradivo pa smo poslali v delavnico".

Sovražnik ima vse kar potrebujemo. Vzemimo mu in okoristimo se sami! Sovražnikove tovarne naj delajo za nas! V njih dela zaslužnjeno delavno ljudstvo, tudi Slovenci, ki vsi sovražijo nemške okupatorje. Naj tudi delo njihovih rok koristi naši borbi, naj tudi oni doprinašajo svoj delež k naši zmagi!

MITJA

Uroš Jaklin
starešina radiotelegr.tečaja.

Q T U

Z razširitvijo brezžičnega prometa v naši NOV nastopa potreba po enotnem poslovanju na radio postajah.

V veliki meri je v tej potrebi zadostil že novi "PRAVILNIK ZA BREZŽIČNO SLUŠBO", ki nam pa daje le splošni obris, tako da je postala nujna širša obdelava in ravno tej so namenjene te vrste. Res izčrpna pa mora biti le z najširšim sodelovanjem vas vseh, ki ste si pri svojem delu na radio postajah pridobili lastnih izkustev. Tovarishi, na vas se obračam! Prispevajte, dopisujte, ker vaša iz prakse vznikla izkustva morajo biti smernice bodočemu enotno urejenemu poslovanju naših radio postaj, biti morejo pravi izraz naše v težki borbi pridobljene partizanske prakse.

Dnevno pa se približujemo končnemu porazu našega sovražnika, trenutku, ko se bomo tudi mi uvrstili v "mednarodni radio promet". Seznaniti se moramo z mednarodnimi predpisi, da naše poslovanje temu primerno uredimo.

Novo izdani pravilnik je že - kolikor je to mogoče, prikrojen vsem bodočim zahtevam, ne vsebuje pa vsega in to radi izrednih prilik naše partizanske borbe. Te vrste pa naj bodo tolmač vseh današnjih in bodočih potreb in možnosti. Ker nista radio postaji, ki želita vzpostaviti zvezo, spojeni na isto žico, kot je to pri žičnem telefonu ali telegrafu, se morata postaji v labirintu naštetih morsejevih znakov iskati in končno tudi najti. Začetna vzpostavitev zveze je prvo dejanje nadaljnega rednega prometa - vzpostavimo si torej

najprej zvezo!

V svrho spoznavanja ima vsaka postaja določen "klicni znak", ki je sestavljen iz grupe črk odnosno črk in števil. Mednarodno je določen za vsako državo poseben znak kot klicni znak.

Teh predpisov pa se danes v izrednih vojnih prilikah ne moremo držati. V našem notranjem prometu se je udomačil kot klicni znak sestav treh črk n.pr. DHR ali USM itd., ki ni vezan na nobene mednarodne določbe.

Pri začetni vzpostavitvi zveze postaje A s postajo B ne zahtuje, da jo postaja A enostavno pokliče s klicnim znakom - kot moremo to storiti pri telefonu, to pa iz vzroka, ker postaja B ne more vedno poslušati in iskati na vseh valovnih območjih vse one, ki bi jo mogli klicati. Za to je potreben med postaja mi dogovor ne samo o klicnih znakih, ki jih postaji uporabljata, ampak tudi o času klicanja in valovni dolžini ali frekvenci, ki jo vsaka od postaj uporablja. Ker je frekvenca nosilec naših znakov, bi se postaji, ki ne poznata frekvence ali valovne dolžine sosednje postaje ne mogli najti, ker bi moral oni, ki sprejema, poslušati na vseh valovnih območjih to pa je praktično nemogoče. Frekvenca nihanja je činitelj, od katerega je odvisna valovna dolžina, na tej si postaji odredjata linijo za ves nadaljni promet. Z uglasitvijo pa imamo v rokah sredstvo da izločimo nezaželjene postaje in izberemo ono frekvenco, ki je nosilec naših znakov v več tisoč kilometrske razdalje.

Preden iščemo zvezo s sosednjo postajo, se moramo torej dogovoriti za čas obratovanja, klicne znake, frekvenco oz. valovno dolžino in končno moramo določiti katera izmed postaj ima prvenstvo oddaje in katera izmed obeh naj posluša, ker bi se sicer moglo dogo-

dit, da bi istočasno obe poslušali ali oddajali.

Če ima n.pr. postaja A klicni znak RTS, postaja B pa USM, bi postaji vzpostavljali zvezo na sledeči način: postaja A, ki ima po dogovoru prvenstvo, začne s klicanjem točno ob določenem času.

Postaja A:

VVV USN USN USN DE RTS RTS RTS
Ta klic neprestano v celoti ponavlja in to dogovorjeni čas, običajno tri ali pet minut. Ob koncu klicanja pa doda še končni znak: + (.-.-.) enačaj in črko K.

Vrsta VVV pred klicnim znakom, ki se je u domačila v prometu, ima namen olajšati uglasitev postaje, ni pa neobhodno potrebna, zato jo po določbah mednarodne radiotelegrafske konvencije tudi izpuščamo in oddajamo le klicne znake sosednje in lastne postaje. Prvi trije klicni znaki so znaki postaje katero kličemo besedica de je kratica, ki pomeni "od" in je tu uporabljena zato, da pove "od" koga prihaja klic. Konec klicanja označujemo z znakom + (.-.-.). K- pa je kratica uporabljena kot znak "pripravljenosti za sprejem" ali "poziva k oddaji", vmesni enačaj pa je znak ločitve raznih pojmov izraženih v kraticah ali kodeksih v tem primeru ločitve klica od znake pripravljenosti.

Po končanem klicanju postaja A preklopi in preide na poslušanje, ki traja spet le toliko časa, kot sta se postaji predhodno spora zumeli, čeprav bi B že prej slišal klio postaje A.

Predpogoj za uspešno vzpostavitev zveze pa je točna ura, ki jo vsaj dvakrat dnevno naravnomo po časovnih znakih radio postaj, ker zgodi bi se moglo, da kljub točnemu dogovoru pri slabo uravnani uri obe postaji istočasno kličeta in poslušata.

Dalje prihodnič

Spard H III je v prometu

Prva v naših delavnicah izdelana serija radijskih postaj je izgotovljena in prevzema službo. Izdelala jo je Slovenska partizanska radijska delavnica (Spard). S tem je vzpostavljeno organizirano sodelovanje tehnike z vojsko. Dejstvo, da smo to zmogli dokazuje, da postajamo v resnici redna, z modernimi sredstvi opremljena vojska.

Med hajkami se je rodila naša "H III.". Frimanjkovalo nam je orodja in gradiva. Razdirali smo stare italijanske radijske postaje ter trgali po drobovju Liberatorjev in Messerschmidtov, da smo dobili potrebni material. Z vseh vetrov so bili zbrani sestavni deli - italijanske elektronke, ameriški kristali, nemški upori in vendar vsi složno delajo in harmonizirajo, kajti taka je železna volja fizičarjev.

Vsa aparatura je nameščena v dveh lesenih zabojčkih, ki sta opremljena z naramnicami za prenašanje na hrbtu. V prvem zabojčku sta nameščena oddajnik in sprejemnik, v drugem pa je napajalnik in prostor za orodje, rezervne dele in ostali pribor.

Električno energijo dobiva postaja iz 12 voltnega akumulatorja. Anodno napetost dobiva oddajnik iz motorgeneratorja, to je iz strojčka, ki je motor in dinamo obenem. Motor dobiva tok iz akumulatorja, drugi del - dinamo pa daje istosmerno napetost 320. V. Sprejemnik potrebuje samo 250 V napetosti, zato z uporom zmanjšamo motorgeneratorju hitrost, da da manjšo napetost. Kadar deluje oddajnik je upor izklopljen, kadar deluje sprejemnik, pa je vklopljen. Upor vklapljam s stikalom.

ki je nameščeno na sprednji plošči napajalnika. Napajalnik je zvezan z oddajnikom in sprejemnikom s pomočjo dveh kablov, ki sta oklopljena, da se izločijo motnje.

Oddajnik ima dve elektronki. Končna elektronka ima 18 Wattov energije, kar popolnoma zadostuje za naše potrebe. V oddajniku sta izpolnjeni obe glavni zahtevi, ki jih stavi nanj radiotelegrafist: da se valovna dolžina sama od sebe ne spreminja in možnost, da telegrafist po potrebi spremeni valovno dolžino. Zato služi kristel, ki se pa lahko izklopi, kar hočemo menjati val. Oddajamo lahko na vseh valovih med 70 in 120 m.

Pravilnost delovanja kontroliramo z instrumentom, ki meri vse napetosti in jakosti tokov. Instrument je vzgrajen v sprednji plošči oddajnika. Prav tako je vzgrajen v sprednji plošči zložljiva telegrafska tipka (taster) in kontrolna žarnica, ki kaže jakost izžarevane energije. Uporabljamo pa tudi lahko namizno tipko.

Sprejemnik je 3 cevni super za približno isto valovno območje kot oddajnik. Jakost glasu in reakcijo spreminjamo vsako posebej.

Za oddajo uporabljamo anteno za najkrajši val, ki jo pa z vgrajenimi tuljavami lahko podaljšamo. Antena in protiutež sta dolga po 15 m.

Vsa aparatura je zelo lično izdelana in izgleda kot tovarniški izdelek. Samo peterokraka zvezda in slovenski napisi ob gumbih in stikalih te vedno znova opozarjajo, da je to plod našega dela.

Ta serija radijskih postaj bo zamašila občutne vrzeli v naši radiotelegrafski mreži

Vinko Hozjam,
instruktor tečaja za zvezo:

UČIMO SE SIGNALIZACIJE METODIČNO

Pri vsakem predmetu, ki ga poučujemo je poleg ja sne in temeljite razlage važen tudi način poučevanja. Če se držimo pravega sistema, se pokaže uspeh v tem, da učenec za isto snov porabi precej manj časa, pa vkljub temu doseže isti uspeh, kot drugi učenec, ki se je učil po slabi metodi. Bolj kakor kdaj prej velja danes izrek: "Čas je zlato!"

Načelo, ki se ga je treba držati pri poučevanju morsejevih znakov je to, da novincu ne smemo dopovedovati koliko pik in črt ima ta ali ona črka. Zna ke morsejeve abecede pokazujemo toliko časa, dokler se jih učenci ne zapomnijo. Začnemo s poučevanjem najlažjih znakov; najprej učimo črke oz. številke, ki so sestavljene iz samih pik. To so črke e, i, s, h, in številka 5. Te črke vadimo toliko časa, dokler se jih ni ne zapomnijo. Ko obvladajo te črke, začnemo z vajami onih znakov, ki so sestavljeni iz samih črt. Ta grupa je: t, m, o, in številka 0. Nato preidemo na znake, ki so sestavljeni iz pik in črt, vendar so si v izpeljavi podobni, kakor: n, d, b, in številka 6. Šele ko smo jih v teh znakih dovolj izvežbali začnemo z novo skupino: a, u, v in številka 4. Tej skupini pa sledi vežbanje znakov: g, z, ž in k, c, č. V začetku vsake učne ure ponovimo do tedaj že znane znake, nato pa pokažemo nekaj novih, ki spadajo v zaokroženo celoto in te vadimo toliko časa, dokler se jih vsi ali vsaj velika večina ne nauči. Sledeča skupina pa naj bo: x, l, f, p. Ko se naučijo teh, slede: w, j, i, ter š. Kot posebna skupina naj bodo x, y, q. Preostanejo nam še številke 2, 3, 7, 8 in 9. Tako smo se naučili vseh morsejevih znakov za črke in številke.

Vežbanje samo naj se vrši čim več na prostem. Gojence je treba sčasoma navajati na določeno razdaljo. Ko se naučijo vso abecedo in številke, moramo za

četi z oddajanjem kratkih depeš. Opozarjati jih moramo na dolžino presledkov med posameznimi črkami in besedami.

Če kdo pozabi kak znak, mu ne smeš povedati iz koliko pik in črt je sestavljen, ampak mu moraš pokazati kako se daje ta ali oni znak. Instruktor naj ima vedno pripravljeno zastavico, da mu v primeru, če kdo pozabi znak hitro pokaže. Za signalizacijo je važna hitrost dajanja. Če gojencu dopovedujemo, da črka sestoji iz toliko pik in črt, je ta pot v veliko daljša, kakor pa če ima gojenec v glavi optično sliko znaka. Slika, ki jo je videlo oko, mu ostane živa v spominu. Z vajami pridejo optične slike v kri in meso, tako, da roka avtomatsko daje znake.

Ko se gojenci nauče črk in številke morsejeve abecede, začnemo predajati kratke depeše. Za praktične vaje sestavimo ključ dogovorjenih znakov, ki se često uporabljajo v borbi. Ključ je sestavljen iz skupin črk ali številke. Če so številke, jih signaliziramo s semaforскими številkami.

IZ ŠOLE

III. radiotelegrafski tečaj Oficir.
šole pri Gl. štabu NOV in POS.

so napravili v času od 7. II. do 20. IV. 1944.

z odličnim uspehom:

1. Gašperšič Metod, desetar... Gubčeva brigada
2. Kratochwill Kamil..... Glavni štab
3. Mavec Franc, star. vodnik... Glavni štab
4. Petelin Alojzij, vodnik.... II. brigada
5. Požar Drago..... Kom. mesta Stične
6. Robič Milan..... pom. četa Ofc. šole
7. Štinec Drago, desetar..... VIII. brigada

s prav dobrim uspehom:

1. Bučar Vinke.....X.brigada
2. Truh Franc.....Kom.mesta Metlike
3. Mravec Franc,pol.del..Glavni štab
4. Oblak Lejze.....Gubčeva brigada
5. Pečolar Urban.....Koroški odred

z dobrim uspehom:

1. Černič Niko.....Glavni štab
2. Medved Karol,nam.komandirja, X.brigada
3. Puš Rajko.....X.brigada
4. Senčur Mirko.....Glavni štab
5. Škof Vinko.....XV.brigada
6. Trbanc Josip,desetar...X.brigada

POUČNO ZABAVNI KOTIČEK

Naloga iz kriptografije

NOOV	OLVS
ADOO	DNOK
RNSB	IAJA

Listek z gornjim tajnim besedilom smo dali naše mu kriptografu. On je listek pogledal in rekel: "Kar se mene tiče, že vem, kaj pomenijo te skrivnostne črke. Rad bi, da se tudi drugi nekoliko potrudijo ter uganemo kaj piše na tem listu, posebno pa še naši zvezniki."

Torej na delo vsi, ki mislite, da ste sposobni uganiti kaj piše na listku. Ni težko, zelo enostavno je. Nikakih šifer, le črke jasnega besedila se razmetane tako, da nam vse izgleda nekako nerazumljivo. Za to napravite red in ko ga boste napravili, boste tudi zvedeli kaj piše.

Radiotelegrafski tečaj Oficirske šole potrebuje vodjo delavnice. Ineti mora nekaj praktičnega znanja iz radiotehnike in delavniške spretnosti ter ve selje in smisel za poučevanje. Kdor se čuti sposobnega za to mesto, naj se javi uredništvu "Zveznika", in naj navede poleg običajnih osebnih podatkov še čin, kdaj je stopil v NOV, kateri edinici pripada, kakšno delo izvršuje v vojski, poklic v civilu, obseg znanja v radiotehniki, šolsko izobrazbo, ter kje in koliko časa se je praktično bavil z radiotehniko.

